



Algemeen

Nederlandsch Nieuws- en Advertentie-Blad.

Te beginnen met 1.° Januarij 1820, wordt dit blad uitgegeven op *Woensdag* en *Zaterdag*; Hetzelve bevat:

- 1.° *Nieuwstijdingen*, betrekkelijk binnen- en buitenlandsche zaken;
- 2.° *Mengelwerk*: Staat-en-Huishoudkunde, Letteren, schoone Kunsten;
- 3.° *Advertentien* en *Annoeuen* van allerlei aard.

Voor elke *Advertentie* of *Annonce* wordt betaald 12 stuivers; en, meer dan 3 regels loopende, 4 stuivers

De *Redactie* zullen wij de heeren *Notarissen*, *Makelaars*, *Boekverkoopers* en anderen doen opmerken, dat het *Algemeen Nederlandsch Nieuws en Advertentie-Blad*, thans in de voornaamste steden des Rijks in omloop gebracht zijnde, en zich overal in de handen van eene menigte lezers bevindende, degenen welke mededeelingen aan het publiek te doen hebben, een wezenlijk voordeel zullen genieten, met ons hunne *Advertentien* te vertoonen, daar de matige prijs der plaatsing bij ons, die *steeds bepaald blijft* op 4 stuivers *Hollandsch* per *lijn*, welke *ook gebruikt* wordt, hun even veel bezuiniging aanbreedt, als zij van het aantal lezers hunner *Advertentien* verzekerd kunnen worden door de algemeene verspreiding van dit *Blad*.

De inhoud van dit *Schrift*, wat het *Staat* en *Letterkundige* betreft, zal nooit bekort worden door het aantal der *Advertentien*, welke men ons wel zal willen zenden. Wij zullen niets verzuimen om onzen lezeren te behagen. Niet alleen zullen de *Advertentien* nimmer de plaats der stukken van eenen anderen aard, welke ons onze geabonneerden aangener konde zijn, beslaan; maar zoo dikwijls als het getal der ingezonden *Advertentien* zulks gedooft, zullen wij een blad leveren geheel bestaande uit artikelen over de vreemde *Nationale* belangen; de *Administratie*, *Koophandel*, *Letterkunde*, en *Recensien* van nieuwe *Boeken*, *onze Bezetting* en *Behandelingen* in een half blad *à part* als *een woord*, hoe meer *Advertentien* te vernemen, welke de *Redactie* te vernemen.

De *Advertentien* en *Annoeuen* worden door den *Uitgever*, buiten bezwaar der *Belanghebbers*, overgenomen.

Het groot getal complete exemplaren der eerste *Nommers* van dit *Staat- en Letterkundig Schrift*, welke wij boven het getal der *Geabonneerden* afgedrukt hadden, is geheel uitverkocht: dezelve worden herdrukt en zullen aan de nieuwe *Geabonneerden*, die zulks verlangen, afgeleverd worden.

Men kan voor niet minder dan drie maanden inschrijven. De *Geabonneerden* die zich niet in de eerste dagen van *Januarij* hebben aangegeven, zullen niettemin een compleet stel van de *nummers* in 1820 kunnen bekomen. Geene andere dan *gefrankeerde* brieven worden aangenomen.

De **PRIJS** is 16 *Stuivers* per maand voor de exemplaren in 's *Gravenhage* afgeleverd; 18 *stuivers* voor al de andere steden des *Rijks*, *vruchtloos*.

Het *Blad* wordt uitgegeven in 's *Gravenhage* ter **NEDERLANDSCHE DRUKKERIJ**; men kan inteeekenen bij den boekverkooper van *Weelden* op het *Spuij*, N.° 117; en bij *M. de Lyon*, op het *Spuij*, N.° 72.

Verder bij de volgende *Correspondenten*:

| | | | |
|--------------|--|------------------|-------------------------|
| AMSTERDAM | bij M. Schoneveld en Zoon. | HAARLEM | — GÖTTLING VRIJTS. |
| ALKMAAR | — H. COSTER. | 's HERTOGENBOSCH | — DION en Zoon. |
| ANTWERPEN | — ANGELER. | HOORN | — KRAAIENBOND. |
| ARNHEM | — P. NIJHOFF. | IJNDEN | — VAN DER WOUDE. |
| BREDA | — W. van Bree en Comp. | LEEUWARDEN | — DE WILDE. |
| BRUGGE | — BOGART en Zoon. | LEUVEN | — VAN DE WIELE. |
| BRUSSEL | — RAMPLESCHE, Uitgever van het <i>Journal de la Belgique</i> en van de <i>petites Affiches</i> . | MAASTRICHT | — NIFFELS. |
| BRISTOL | — DE GROOT. | MIDDELBURG | — VAN BENTHEM. |
| BRUXELLES | — G. BROUWER. | NIMMIGEN | — Wed. VIERWEG en Zoon. |
| BUENOS AIRES | — J. de Vos en Comp. | ROTTERDAM | — VAN BANGEN. |
| CAIRO | — Wed. PRYCK Cbs. | SCHIEDAM | — VAN HANDEL. |
| CHICAGO | — TOINSTEEL. | SNEEK | — HOLTMAET. |
| CHINA | — G. de Busscher en Zoon, Uitgaver van het <i>Journal d'Affiches</i> . | STRALE | — VAN VERMEEREN. |
| CHONGKING | — KLEUWENS. | TIEL | — VAN TERWEGE. |
| CHONGKING | — VERSLAOUW en VAN BERTON. | TROMPSBURGH | — KOUWER en Comp. |
| CHONGKING | — G. VAN DER WOUDE. | Utrecht | — FRANKENBERG. |
| CHONGKING | | WORMERVEER | — W. C. WILHELMUS. |
| CHONGKING | | ZAANDIJK | — FRANKENBERG. |
| CHONGKING | | ZUTPHEN | — W. C. WILHELMUS. |
| CHONGKING | | ZWOELLE | — D. VAN BANGEN. |

BEMOEDIGING AAN MIJN LANDGENOOTEN,

Bij de paradijsvaart van het Jaar.

Houdt het hoofd nog steeds omhoog,
Belgen, vest op God uw oog,
God zal troost en uitkomst geven;
WILLEM sproot uit NASSAU's bloed,
WILLEMS hart is braaf en goed,
En zij zullen niet steeds leven
De onbedachten, die hem thans
Dreigen met 't verlies des glans
Dien hij had voor drie paar jaaren,
Toen g' hem op uw' handen droegt,
Blijde de oogen op hem sloegt,
Blijde hem kwaamt tegenvaren,
Drukkende uw verlangden Vorst
Aan uw gulle, vrije borst.
WILLEM zal zich doen omringen
Van bekwame, brave lieden,
Die 't belang des Staats doorzien
Beter dan die hovelingen
Wier kortzigtig, bot verstand
De ondergang bewerkt van 't land.

't Is de zaak niet van elk een
Aan het roer te zitten, geen,
Die thans wil den Staat regeren,

Moet met wijsheid en beleid
Popen diepe ervarenheid,
En verwaandheid van zich weren.
Hij kan geen goed Staatsman zijn,
Die zich houdt aan de oude lijn,
Goet voor meer dan honderd jaaren:
Dese lijn deugt thans niet meer;
Alles negt eene and're keer,
Anders moet de hulk ook varen (*).
Ginder leidt een nieuwe baan
Die men veilig in kan slaan:
Wijsheid heeft die aangewezen.
Waarom slaat gij die niet in,
Ferdinandiaars? buigt uw zin,
Rugt en hoert, of gij moogt vreesen:
Waarom ziende 's Lands eiland,
Zal, geloof het vrij, in 't end,
Wij're lieden de ooren leenen,
Volgen kunnen bet're raad,
Dien gij in den wind nu slaat,
En hij zendt u van zich henen.
Houdt het hoofd omhoog,
Vest op God uw oog,
God zal troost en uitkomst geven;
God, die et'wart der Aanden draagt,
Is begaan met Neerlands leed,
En zal Neerland doen herleven.

11.

(*) Men gevoelt ligt, dat dit gezinszint niet op den Koophandel, die voor meer dan honderd jaaren in ons Vaderland tot eenen hoogen trap van welvaart en bloei was opgeklimmen, door de vrijheid van deelen van veld, en de wijze wetten welke allen beschermde. Men bedoelt hier deze woorden alleen de Staatkundige en Regtelijke goetdaden van den geweten.

NEDERLANDEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Nog een woord over de belangrijke Zitting van den 24- en 25 December.

Waar wij het goede vinden, ook bij de Ministers. Men kan niet anders zeggen dan dat de Ministers, die den 24- en 25 December in de zaal der Staten-Generaal zitting hielden, eenen trek van verstand, door de gezamenlijke Ministers des Konings aan den dag gelegd, in de merkwaardige zitting waarin het tienjarige Budget is verworpen. De belangrijkste redenaars der Tweede Kamer vielen beurtelings de bagrootingen der onderscheiden departementen van Bestuur aan, met die kracht en welsprekendheid, die elk onpartijdige voor hen moest aanmerken. De Ministers in de zaal tegenwoordig hoorden allen met de grootste koelbloedigheid en de vereerendste bedaardheid de aanvallen aan, die zoo ruimschoots tegen hen gericht waren, zonder dat zij den enkelste woord daar tegen hebben ingebragt. Wie zal nu durven zeggen, dat die Ministers geen verstand hebben?

's Hage, 30 December 1819.

In ons n.º 3 hebben wij onze lezers onderhouden over de zaak van den kolonel Price, die als *contumax* veroordeeld is geweest, eerst tot de doodstraf en vervolgens tot dwangarbeid. Die dappere krijgsman, van de troffen der wederwraak van 1815, heeft zijn leven van het achavot gered, door de vlugt naar buitenlands.

In Frankrijk terug gekeerd, heeft hij zich gevangen gegeven, zoo als wij reeds gezegd hebben, en daardoor de twee vonnissen doen vervallen. Hij is te gelijker tijd in Cassatie opgekomen tegens de twee vonnissen, waarbij hij in staat van beschuldiging gesteld was, op grond dat hij alleen voor eene militaire regeeringsbank kon betrokken worden, wegens de daden, waarvan hij beschuldigd was.

De criminele sectie van het Hof van Cassatie te Parijs heeft zich met deze belangrijke zaak bezig gehouden.

De heer Odillon-Barrot heeft voordar in het Hof van Cassatie pleit. Hij heeft zich voornamelijk bezield om te bewijzen, dat niet alleen de twee arresten van beschuldiging, maar al de acten dezer rechtspleging vernietigd moeten worden, zoodanig dat niets afon verzet tegen de in Cassatie stelling van den kolonel, de militaire regeering onvermijdelijk blijvende, en zoodanige vervolging tegen hem in te stellen, als zij gaderen zoude vinden.

De heer Advokaat-Generaal Fraissin de Bessy heeft geconcludeerd tot de vernietiging der beide arresten van beschuldiging.

Het Hof heeft uitspraak gedaan. Het heeft de twee arresten van beschuldiging, zoo wel als de gesele procedure, vernietigd en de zaak veruonden aan den Rapporteur van den Krijgsraad der Militaire divisie te laten.

Men kan niet anders zeggen dan dat de Ministers, die den 24- en 25 December in de zaal der Staten-Generaal zitting hielden, eenen trek van verstand, door de gezamenlijke Ministers des Konings aan den dag gelegd, in de merkwaardige zitting waarin het tienjarige Budget is verworpen. De belangrijkste redenaars der Tweede Kamer vielen beurtelings de bagrootingen der onderscheiden departementen van Bestuur aan, met die kracht en welsprekendheid, die elk onpartijdige voor hen moest aanmerken. De Ministers in de zaal tegenwoordig hoorden allen met de grootste koelbloedigheid en de vereerendste bedaardheid de aanvallen aan, die zoo ruimschoots tegen hen gericht waren, zonder dat zij den enkelste woord daar tegen hebben ingebragt. Wie zal nu durven zeggen, dat die Ministers geen verstand hebben?

Toen Thomas Wentworth in het Engelsch Parlement deze merkwaardige woorden uitsprak: *klagen en subsidien gaan hand in hand*, woes hij den weg aan voor elke Raadsvergadering die in den naam eener Natie bezwaren voor te stellen of belastingen te bewilligen zoude hebben. Om met goede klagen gekweld te worden, zouden sommige dienaren van het gezag bij onswilligen beginnen met zich van de subsidien te verzekeren: maar het Volk, dat met het betalen van belastingen zoo veel haast heeft als de Ministers om dezelve te outvaren, het Volk dat zich vertrouwt op den ijver van zyne Vertegenwoordigers, veronderstelt te recht dat zij zullen toezien in welke omstandigheden men subsidien kon vragen, in hoe verstandzame wijze men subsidien in hoe verre die wijze van eene belasting te bewilligen, strijdig is met de Staatregeling.

Het is een algemeene regel, dat hoe meer vrijheid men in een land geeft, hoe meer er opgevoerd kan worden en voorzeker, indien men hiervan eenigzins wilde volgen de onpartijheid der belastingen die wij sedert vijf jaaren betaald hebben, dan zoude nog nooit een land meer vrijheid genoten hebben als dit Rijk: maar indien men de zaak volgens de onbestendigheid der instellingen beoordeelen moest, dan is er geen volk dat ooit minder verze-

kerd was van het bestaan zijner regten. De aanvallen welke de Grondwet in deze laatste jaren heeft moeten uitstaan, hebben met de vernietiging van het vertrouwen, eene plotselinge stremming in den omloop der kapitalen en eene uitdrooging in de hulpbronnen van den Staat te weeg gebragt. Er worden geene zaken meer gedaan; de koopman ziet zijne wegen zich opheffen in zijne magazijnen.

De inkomsten van den Staat, zegt *Montesquieu* in zijn *Esprit des Loix*, » zijn een gedeelte dat ieder burger van zijn eigendom afstaat om bescherming voor het overige te verkrijgen of er een aangenaam genot van te hebben.

Ten einde deze inkomsten behoorlijk te bepalen, moet men in aanmerking nemen zoo wel de behoeften van den Staat als die van den burger; van de wezenlijke behoeften des Volks moet niets afgenomen worden voor de denkbeeldige behoeften van den Staat.

Deze denkbeeldige behoeften zijn die welke ontstaan uit de drift en de zwakheden der regenten, uit de bekoring van een buitengewoon ontwerp, uit de blinde zucht voor ijelen roem, en uit eene zekere onmagt van geest in het wederstaan van ijuillige begeerten. Niet zelden immers dachten zij, die, onder den Vorst, aan het hoofd van het bestuur stonden, dat de behoeften van den Staat die van kleinste Ministers waren!

Niets is er dat meer met wijsheid en voorzigtigheid geregeld moet worden, dan het gedeelte welke men den onderdaan afneemt, en het gedeelte welke men hem laat behouden.

De maatstaf is hier niet, hoeveel het volk kan, maar hoeveel het volk behoort te geven; en is men verplicht die berekening volgens het vermogen te maken, dan moet zij ten minste gegrond zijn op hetgeen het volk altijd zal kunnen geven.

Onze groote Staatsmannen hebben thans op dit stuk denkbeelden die verre boven de inzichten van *Montesquieu* verheven zijn: volgens de eersten is het niet de wijsheid of de voorzigtigheid, maar de verkwisting en de overijling welke onze belastingen moeten regelen. Men onderzoekt niet wat het Volk redelijkerwijze behoort te geven, maar, hoe veel men aan zijne noodkrachten kan onttrekken; en hetgeen de Natie eens gegeven heeft, moet zij verwachten altoos te geven, adank zij de nieuwe wijze van belastingen te bewilligen zonder den tijd tot onderzoek te hebben, tot hetgeen van crediet zonder het daaruit ontstaande kwaad te kennen.

Daar het (1) de belastingen toe te staan, door de Grondwet bedongen, wederkeeriglijk de zekerste waarborg van dit handvest is, zoude men, coertmen subsidien geeft, diende in de wetten of de Grondwet blijft bestaan. Maar onvoorzigtige daden de Natie ontrouwen en het vertrouwen geschokt hebben, zoude het oogmerk waarop men de bezittingen komt belasten, niet het geschikste zijn om de gemeederen gerust te stellen?

Wanneer de Ministers aan de Kamers komen vragen wat de Natie kan geven voor de behoeften van den Staat, zouden de Kamers kan zeer gevoelig op hunnebeurt kunnen vragen, wat zij voor of tegen de vrijheid der Natie denken te doen. Men kan het niet genoeg herhalen: aan het recht om de belastingen te bewilligen zijn al de overige regten des Volks verbonden; en indien de nationale Vertegenwoordiging dit gewigtig voorrecht in hare handen laat verwakken of verloren gaan, door het misbruik van de provisionele subsidien, welke steun blijft dan over tegen de overmetelheid der staatkundige groepen en het geweld der onverzwaren? Zulke onbezonne oogmerken kunnen bij de Ministers gewis niet ontstaan: maar dewijl het van veel belang is dat men eens voor al wele, dat het recht om de subsidien te bewilligen de voornamste is, welke de Grondwet zelve tegen de aanrandingen van het gerag beschermt, en dat de Natie niets te betalen heeft dan die belastingen welke de beide Kamers goedgekeurd hebben, zullen wij nog dikwerf terug komen op deze constitutionele waarheden om dezelve diep in de gemeederen te prenten, als de zekerste grondbevestiging van eenen avettelijken wederstand tegen de onbedenkking.

(*Le Constitutionnel*, van Parijs.)

Laatste woord op zekere Aanspraak.

In een algemeen veracht Dagblad, hetwelk te Gent geschreven wordt, niet door eenen Nederlander, maar door eenen voormaligen franschen Priester, die

om zich aan de uitroeping van een regterlijk vonnis, in Parijs, tegen hem geslagen, te onttrekken, zich in Vlaanderen heeft nedergezet en aldaar de bescherming en de gunsten geniet van zekere Ministers, welke niet de gunsten van de Natie genieten; in dat Dagblad, met hetwelk de eerlijke man niets gemeens wil hebben, hoezeer twee of drie hooge amptenaren zich niet schamen aan hetzelfde bouwstoffen te leveren, leet men een artikel van meer dan vier kolommen, in folio, ingerigt tegen de beoordeeling, welke wij ons voorloofd hebben in ons 10. en 11. Nummer te plaatsen, wegens de Aanspraak, door Zijne Exc. den Minister van Justitie, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gedaan, bij de overgave van het eerste stuk van het nieuwe Wetboek.

Wij hebben lang in beraad gestaan, of wij dit antwoord niet met een verachtend stilzwijgen zouden laten voorbijgaan; vooreerst, omdat het Blad, waarin hetzelfde voorkomt, beneden de aandacht van alle weldenkenden is, en bijna niet gelezen wordt, dan door diegenen, die het gratis ontvangen. (Zie ons Nummer 16 van 12 December); ten anderen, omdat het artikel opgevald is van onbetamelijke *personaliteiten*, juist niet tegen ons, maar, zoo het schijnt, tegen menschen die nooit een woord in ons dagblad hebben geschreven, *personaliteiten* die niets tot onze kritiek afdoen, want schelden en razen is geene beantwoording. Maar sedert wij hebben vernomen, dat kortzigtige, donkere brave lieden, aan dat geschrift nog eenig gewigt hechtten, hebben wij ons wel willen verdederen; hetzelfde met kalte eens te wederleggen. Onze zaak is te goed dan dat wij dezelve door drift of ongepaste redenen zouden willen bederven. Geen Minister is in staat ons te doen vergeten wat wij aan de wetgevoelheid zijn verschuldigd. Onze bedoelingen, wat die heeren daarvan denken of zeggen mogen, zijn zuiver, zijn Vaderlandlievend, zijn vooral niet strekkende om het Volk tegen den Vorst op te zetten, of onjusten aan te kweken, maar alleen om de Waarheid te verdedigen en om de nietigheid te doen kennen van twee of drie personen die zich wanen Staatsmannen te wezen, omdat zij hooge posten bekleden. Wij hebben die taak niet ondernomen door schelden en razen, (dit laten wij over aan hun die zulks noodig hebben, wij vernederen ons daartoe niet) maar door aanwijzing van hetgeen in hunne openbare handelingen, waaruit zij toch alleen moeten worden beoordeeld, waarlijk berispelijk is; met andere woorden, door daadzaken, die van zelve spreken.

Met weglating derhalve van alle *personaliteiten*, zullen wij het antwoord, dat de Minister of lixer een der Referendarissen, in het bovengemeld dagblad heeft gedaan, plaatsen, met bedaardheid onderzoeken. Maar merken wij aan, dat wij niets gepen van hetgeen daarin over de vrijheid der drukpers, is gezegd. Dit kan in het vervolg te stade komen.

De stellen van het artikel, tegen onze beoordeeling gericht, antwoordt op onze hoofdaanmerking op eene wijze, die maar al te duidelijk de zwakteid zijner zaak verraadt. Wij hadden gezegd, dat het in de omstandigheden onder welke het nieuwe Wetboek aan de Vertegenwoordigers der Natie wordt aangeboden, ongezaam, naar ons oordeel, zoude geweest zijn, dat Zijne Exc. evenals bij de aanbidding der nieuwe Wetboeken in Frankrijk en in het Koninkrijk Holland, heeft plaats gehad, de gronden der nieuwe Wetten had ontwikkeld. Hetgeen te dien opzichte voorgeen in het Koninkrijk en Holland, gedaan is, had de goedkeurings van alle verstandigen overgegaan. Waarom, hebben wij gevraagd, waarom heeft de Minister van *Magnan*, dat goede voetspoor zijner voorgangers niet gevolgd? Men antwoordt daarop in het artikel van het *Septieme* dagblad, dat Zijne Exc. *herhalingen heeft willen vermijden*. Had Zijne Exc. bij de overgave der wetten de gronden van dezelve, of ten minste van sommige artikels (wie betavist waren geworden, ontwikkelde, dan had hij zich daarop, bij de discussie der ontwerpen, kunnen bereepen, en alzo herhalingen vermeden; maar, maar, ons begrip, behoorden bij de aanbidding der wetten, van niet eerst in hare discussie de gronden derzelve voor de vergadering der Staten-Generaal ontweerd te zijn geworden. Zulke heeft ook bij vroegere gelegenheden bij aanbiddingen van belangrijke wetten steeds plaats gehad; en alderweerdst, am niet te zeggen aller onbedenkking, moet het voorkomen, dat zulks niet geschied is, bij de aanbidding van wetten, zoo belangrijk als die welke de Minister van Justitie heeft voorgedragen. Dit was ons begrip, en dit is oet nog. Men vergaane ons, dat wij er bijvoegen, dat wij het genoeg hebben gehad, ons gevoelen dien aaggande te hebben hooren toejuchen door versterden lieden, op wier oordeel wij den hoogsten prijs stellen; ja, men heeft onze kritiek zelfs de eer aangedaan van ze in de

fransche taal over te brengen, ten einde zij door de talrijke vrienden des Ministers in die provincien van het Koninkrijk, alwaar men het hollandsch niet verstaat, zoude kunnen worden gelezen. De opgang van ons Blad moet voornamelijk aan dat artikel worden toegeschreven: de aanvraag der Nommers waarin het wordt gevonden, is zoo groot geweest, dat wij eenen *tweeden druk* daarvan hebben moeten opleggen. Na dit vleijend onthaal onzer beoordeeling, kunnen wij ons ligt de afkeuring van Zijne Exc. *cum suis* getroosten.

De vorm van ons artikel mishaat Zijne Exc. niet minder dan deszelfs inhoud; die vorm was wel vrijmoedig, maar echter niet onbescheiden. Zijne misnoegdheid laat zich intusschen ligt begrijpen; gansch natuurlijk is het, dat de heer van Maanen ongaarn zag dat hem de waarheid eens onbewimpeld en met bedaardheid gezegd werd; natuurlijk is het dat Zijne Exc. *plat* en *ondeugend* noemt hetgeen juist aan anderen, die niet tot zijne bureaux behooren, in ons artikel inzonderheid heeft bevallen, namelijk, dien ernstigen en bescheiden toon, die van het begin tot het einde daarin heerscht, en dien wij boven *ironie* of *personaliteiten* hebben verkozen, omdat ons oogmerk geenszins was den man belagchelijk of hatelijk te maken, zoo dit kon gedaan worden, maar alleen om door daadzaken, door het ontleden van den inhoud zijner Aanspraak, klaar en duidelijk aan te toonen, dat dit werk een regt mager, gansch ondoelmatig, en vooral zeer slecht geschreven stukje is; met andere woorden, een stukje dat men wel kon verwachten van dezen of genen Commies van Zijne Exc. maar nimmer van den Minister.

Wij hebben wel gevoeld dat onze aanmerking een weinig hard voor dien man was, maar de liefde tot de waarheid perste ze ons af. Wij hebben eenen onveratferlijken haat en afkeer van hetgeen slecht geschreven is, vooral wanneer zulks komt van iemand; van wien men iets goeds meende te kunnen verwachten; het is ons, in dat geval, onmogelijk onze openlijke afkeuring te bedwingen. Het spijt ons, uit het antwoord op onze krietiekte hebben ontwaard, dat de heer van Maanen den afkeer van het slechte niet met ons in denzelfden graad gevoeld, en dat hij in het begrip schijnt te zijn, dat een Minister *niet goed behoort te kunnen schrijven*. Waarlijk, eene vreemde stelling in dezen tijd! Indien dat gevoelen waar was, dan had Zijne Exc. zich wel de moeite kunnen besparen op ons artikel te laten antwoorden: want een groot gedeelte van hetzelfde had alleen ten oogmerk om aan te toonen dat Zijne Exc., niettegenstaande zijne lidmaatschap van het Instituut, de kunst van schrijven echter niet verstond. Het spijt ons wijders dat noch het aangehaald voorbeeld van den Kardinaal Richelieu, noch eenig ander van dien aard, uit den tijd van dezen Staatsman genomen, noch al hetgeen verder op dat punt is aangevoerd, ons tot het gevoelen van Zijne Exc. heeft kunnen overhalen. Maar wie zoude om die vergeelijking niet lagchen? Richelieu en van Maanen! Het is als of men zeide Alexander Keizer van Rusland en de Prins van Schwartzburg-Sondershausen. Richelieu een der beste letterkundigen van zijne eeuw, die onder den naam van vermaarde dichters de vruchten van zijnen arbeid liet uitgeven, en door geheel Frankrijk werd toegejuicht, in een tijdstip dat de fransche taal nog niet tot dien graad van volmaaktheid was gekomen, waarop de Academie, door hem opgericht, dezelve later heeft gebragt; en van Maanen die in de eeuw der *Biederijks* en der *Van der Palms* hollandsch schrijft, in den trant der dorps-predikanten van *Vondels* tijden! Wat er ook van den stijl des Kardinaals moge zijn, wij blijven nog beweren, dat een Minister, in dezen tijd *goed behoort te kunnen schrijven*. Dit zijn onze woorden; wij hebben niet gezegd, dat een Minister noodwendiglijk een goed letterkundige of een man van letteren, in den eigenlijken zin van dat woord, zoude moeten zijn; dat is onze bedoeling niet geweest, en dit ligt in onze woorden ook niet opgesloten: maar een Minister moet, hij herhalen het, goed kunnen schrijven, dat is te zeggen, hij moet zijne gedachten klaar, geregeld, zuiver en naar den aard zijner taal weten uit te drukken; zijne woorden moeten geene raadsels, niet onverstaaenbaar zijn; als die welke wij in de ministeriele Aanspraak hebben aangewezen, woorden welke slot noch zin hebben.

De Minister die van dat talent van schrijven verstoken is, kan ligt den Vorst in gevaar brengen van besluiten te nemen, waarin het een of ander duister

woord soms iets zoude kunnen uitdrukken dat de Vorst niet bedoeld had. Wie zal nu durven beweren dat dit eene onverschillige zaak is? En omdat wij de magere, slecht geschrevene Aanspraak van dien heer niet hebben willen prijzen, niet hebben willen zeggen, dat zij *gepast*, dat zij *voortreffelijk* was, daarom zijn wij nu ondeugende, booze menschen! Naar de leer van den Schrijver van het artikel der Gentsche Courant, moet men niet dan met den grootsten eerbied spreken van Ministers, al waren zij ook de armzaligste verstandigen, al hielpen zij den Staat te gronde door de heilloosste maatregelen, al verhief zich de gansche Natie tegen hunne verwaandheid; want men moet altijd in het oog houden, zegt die Schrijver, dat de Koning hun met Zijne keus verzeerd heeft. Fraaije redenering! Hoe verzint men het toch zoo? Op die wijze zoude de Natie en de Vorst maar zeer zelden ingelicht kunnen worden omtrent de wezenlijke waarde der personen die den troon omringen. Neen, het belang zoo wel van den Vorst als van de Natie vordert, dat de handelingen der Ministers met rondborstigheid en onpattijdigheid, gelijk wij meenen gedaan te hebben, worden beoordeeld, en dat men, slecht durft noemen hetgeen in der daad slecht is, met ter zijde stelling van allen eerbied voor Hem, die iets slechts gedaan heeft. Hoe toch zoude men eerbied kunnen hebben voor het gebrekige, het slechte, het ongerijmde? waar men dit aantreft, moet het, ter waarschuwing van anderen, en ter verbetering van den dader, zoo hij nog voor verbetering vatbaar is, worden opgemerkt, op dat wezenlijke verdiensten onderscheiden worden van het klatergoud der drieste onkunde.

De Schrijver voegt ons, eindelijk, eenige raadgevingen, toe, waarvan wij eene zullen opvolgen, namelijk, van bekend te maken hetgeen voor het Publiek van belang kan zijn. Dit is juist het doel van ons Blad, en dit doel zullen wij nimmer uit het oog verliezen. *De Koning en de Grondwet!* zie daar onze leus. Eerbied, diepe eerbied voor den Vorst, maar geen eerbied voor menschen, in welke wij niets eerbiedwaardigs, niets verhevens, ontdekken! Bekendmaking van hetgeen tot welzijn van den Staat kan verstreken, en boven alles, verspreiding van alle nuttige waarheid, ziedaar onze beddelingen! En daar men de waarheid dikwijls het best al lagchende doet gevoelen, gelooven wij dat onze lezers het ons ook niet ten minde zal kwalijk rekenen, zoo wij niet altijd even ernstig zijn.

Wij zwijgen van de fransche vertaling der Aanspraak; wij zullen hieromtrent alleen aanmerken dat wij van dezelve niets gezegd hebben, dan hetgeen aan elk die de vergadering der Staten-Generaal heeft bijgewoond, ten volle bekend is. Wij vertrouwen, niettegenstaande alle grofheden, waarmede men ons artikel zoo goedwilliglijk en zoo overvloediglijk tevens heeft bejegend, en die ons meer vereeren dan zij ons hinderen, dat wij ten minste nog ruim zoo veel geloof verdienen als de Schrijver van het ministerieel artikel, die belang had de slordigheden te ontkennen, waaraan hij zich had schuldig gemaakt, terwijl wij alleen door het belang der waarheid werden gedreven. Maar, wil men eene nog vollediger overtuiging, men vergelijke dan de fransche vertaling welke geplaatst is voor het eerste stuk van het Burgerlijk Wetboek, bij ons uitgegeven, met die welke men in de Brusselsche dagbladen vindt. Het onderscheid tusschen dezelve is opmerkelijk: eik onpartijdige ziet duidelijk dat men ter Griffie eene verbeterde vertaling heeft laten bezorgen, na dat de slechte, welke in de Vergadering der Staten was voorgelezen, naar Brussel reeds was gezonden: men had zich te zeer gehaast, eer men nog iets van onze aanmerkingen op die eerste vertaling had vernomen. Dit is en blijft *wat*, wat men ook goedvinde daarover te Gent te laten drukken:

Claudite jam rivos, pueri, sat prata bibent.

Bij de Weduwe J. ALMART EN COMP. in 's Hage, is van de pers gekomen:

I. *Advijns van GILBERT KARL GRAVE VAN HOGENDORP op de tienjarige Begroting*, uitgebragt op den 24^{ten} December 1819: gedrukt in de Nederduitsche en Fransche talen. — Uitgegeven ten voordeele van de *Maatschappij van Weldadigheid*, à 11 Stuivers.

II. *Bijdragen tot de Huishouding van Staat in het Koninkrijk der Nederlanden*, door G. K. GRAVE VAN HOGENDORP, bevattende Aanteekeningen staande de gewone vergadering der Staten-Generaal in 1818—1819; 3e. deels 2e. en 4e. deels 1e. stuk, waarin de algemeene overwegingen en bijzonder des GRAVEN *Advijns* over de belangrijke wetten, die de onderwerpen der deliberation van de Staten-Generaal gedurende deze geheele zitting hebben uitgemaakt, te vinden zijn.

Nederlandsche Boekhandel.

Boekhandel

Plaatsdrukkerij

Boekhandel

op den Spui, 2, N.º 72

's Gravenhage, 2 January 1820.

MIJNHEER!

Ik heb de eer gehad UEd. toezendend het eerste Nummer van het ALGEMEEN NEDERLANDSCH NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD, voor 1820, dat ik voornemens ben, op het aanzoek van het grootste getal der Geabonneerden, voortaan elken Woensdag en Zaterdag uittegeven.

Gelief de goedheid te hebben, mij zoo haast mogelijk, het getal der Exemplaren dat UEd. voor de drie eerste maanden van dit jaar besteld is, optegeven.

De prijs voor het Publiek is 18 stuivers per maand; vrachtvrij;

voor UEd. 14.

Op dit raakt gelieve UEd. als hoofthandelaar, aan de Boekverkoopers die studeeren te laten, de wilsche te elke stad inder met eenen Correspondent voor het Blad te handelen; by wien Boekverkoopers en particulieren zich zouden moeten voorzien, mits dat zij het Blad lieten afhalen.

De toezending der bladen is geheel voor mijne rekening.

De prijs der Advertentien is voor het Publiek 4 stuivers per regel, welke letter ook gebruikt worde.

Op alle Advertentien door Uwe tussenkomst in het Blad geplaatst en waarvoor UEd. wordt gedebiteerd, bekomt UEd. 30 pCt. rabat, ten einde van Boekhandelaren, Notarissen en Makelaars, die in deze Berigten belang hebben, 25 pCt. door UEd. toegestaan worde.

In het eerst van elke maand zal ik UEd. uwe rekening zenden, en de betaling daarvan binnen 14 dagen te gemoet zien, of anderszins het monthan disponeren.

Ik verwacht van uwen bekenden ijver, de voortzetting en den goeden uitslag dezer onderneming.

Mij dan hierop verlatende, heb ik de eer met alle eerbieding te teekenen,

Uw Dienaar,

[Handwritten signatures and text at the bottom of the page, including a large signature and the name 'J. van der Meer' visible.]

